

MÆRKNING AF HONNING

Honning er en fødevare og skal mærkes med en række obligatoriske oplysninger. Her finder du en gennemgang af de relevante mærkningskrav til honning.

AF ROLF TULSTRUP THEUERKAUF

Danmarks Biavlerforening

rt@biavl.dk

Per 21. april i år er det blevet obligatorisk for biavlere at registrere deres biavl i det Centrale BigårdsRegister (CBR) hos Landbrugsstyrelsen. Kravet om obligatorisk CBR-registrering medfører, at biavlere ikke længere skal registreres hos Fødevarestyrelsen. Tidligere var der krav om, at biavlere skulle registreres hos Fødevarestyrelsen, hvis de ville afsætte honning til grossist eller hvis de årligt producerede mere end 4000 kilo honning og andre biavlsprodukter. Med indførelsen af den obligatoriske registrering i CBR kan biavlere nu frit sælge deres honning uden mængdebegrænsning til både grossist og detailhandel. Desuden må biavlere sælge små mængder honning ved stalddørssalg. Biavlerne skal naturligvis fortsat leve op til gældende regler på fødevarerområdet, herunder mærkningsreglerne. I det følgende gennemgås de oplysninger, som skal fremgå af mærkningen. Det er biavlerens eget ansvar at sikre, at honningen er mærket og at mærkningen er korrekt.

REGISTRERING I CBR

Har du endnu ikke registreret din biavl i CBR, så skal du gøre det på <https://cbr.pdir.dk>
Har du problemer med CBR, så findes der en række vejledninger på cbr.pdir.dk. Afhjælper det ikke problemet, så kontakt Landbrugsstyrelsen på bevaringsudvalget@lbst.dk eller på tlf. 3395 8000

Derfor skal honning mærkes

Honning er en uproblematisk fødevare med lang holdbarhed. Derfor er honning underlagt færre krav og regler end letfordærlige fødevarer. Men selvom honning er uproblematisk, så skal der naturligvis udvises god hygiejnisk praksis i alle led af håndteringen. I Danmarks Biavlerforenings branchekode for honningproduktion finder du en vejledning i, hvordan du håndterer honningen korrekt. Du kan altid finde den senest opdaterede udgave af branchekoden i vidensbanken på www.biavl.dk/ medlemmer.

Som honningproducent er det biavlerens eget ansvar at sørge for, at relevante krav i fødevarerlovningen bliver opfyldt. Flere og flere biavlere er begyndt at markedsføre deres honning med egen etiket, for derved at give mulighed for at sætte et personligt og evt. lokalt præg på produktet. Disse etiketter skal opfylde de krav der er i mærkningsreglerne.

Formålet med mærkningsreglerne for fødevarer er at sikre, at forbrugerne får de nødvendige oplysninger om fødevareren. Desuden skal reglerne sikre forbrugeren imod vildledende mærkning og markedsføring. Til hjælp herfor har Fødevarestyrelsen udarbejdet en mærkningsvejledning, som beskriver bestemmelserne i fødevarerinformationsforordningen (Forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevarerinformation til forbrugerne) og mærkningsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 1355 af 27. november 2015 om mærkning m.v. af fødevarer).

Mærkning af udenlandsk honning

Tidligere i år udkom en opdateret udgave af mærkningsvejledningen, og for honnings vedkommende er den største ændring et nyt afsnit om oprindelses-

Mærkningsreglerne sikrer, at forbrugerne får de nødvendige oplysninger om fødevarer. Desuden skal reglerne sikre forbrugerne imod vildledende mærkning og markedsføring.

mærkning af udenlandsk honning. Danmarks Biavlerforening har ved flere lejligheder gjort myndighederne opmærksomme på problematikken omkring mærkning af udenlandsk honning. Der har været tilfælde, hvor udenlandsk honning er blevet mærket på en sådan måde, at forbrugerne har kunnet få det indtryk, at der var tale om dansk honning. Denne form for mærkning er naturligvis uacceptabel.

På EU-plan arbejdes på en revision af honningdirektivet. Danmarks Biavlerforening har gennem længere tid gjort opmærksom på, at der er behov for mere hensigtsmæssige regler for mærkning af honning, så forbrugerne ikke vildledes til at købe udenlandsk honning, når de vil købe dansk honning. Indsatsen, der sker sammen med EUs øvrige biavlorganisationer, har fået Kommissionen til at lytte. Danmarks Biavlerforening har foreslået, at de enkelte oprindelseslande direkte skal fremgå af mærkningen. Ifølge de gældende regler kan udenlandsk honning – alt efter herkomst - mærkes med enten "blanding af honning fra EU", "blanding af honning fra lande uden for EU" eller "blanding af honning fra lande i og uden for EU".

Medio oktober mødtes EU's landbrugsministre,

og her blev det annonceret, at Kommissionen vil komme med ændringer til honningdirektivet, så det fremover specifikt skal fremgå af mærkningen, hvilket/hvilke land(e) honningen kommer fra.

Let tilgængelige oplysninger

Honning skal være forsynet med en række obligatoriske oplysninger, som kan suppleres med frivillige oplysninger. De obligatoriske oplysninger skal sikre at forbrugerne får de nødvendige oplysninger om produktet, mens de frivillige oplysninger kan give uddybende informationer, f.eks. hvilket område bierne har indsamlet nektaren fra. Frivillige oplysninger kan så at sige bruges til at fortælle en historie om produktet. De frivillige oplysninger må ikke overskygge de obligatoriske og må naturligvis ikke være vildledende.

De obligatoriske oplysninger skal være lettilgængelige og må ikke skjules. De skal med andre ord være placeret et iøjnefaldende sted. De obligatoriske mærkningsoplysninger må gerne være placeret forskellige steder på emballagen, men oplysning om varebetegnelse og nettoindhold skal være placeret i samme synsfelt. Som samme synsfelt accepteres

Danmarks Biavlerforening har et bredt udvalg af etiketter. Når du bruger foreningens etiketter, kan du være sikker på at de opfylder mærkningsreglerne.

Når du bruger Danmarks Biavlerforenings etiketter er din honning omfattet af den kollektive produktansvarsforsikring. Laver du din egen etiket, så er honningen ikke omfattet af den kollektive produktansvarsforsikring – medmindre du bruger Guldetiketten.

to sammenstødende flader – er pakningen rund, accepteres det, at oplysningerne kan ses ved en mindre drejning.

Laver du dine egne etiketter, så skal du være opmærksom på, at der krav til skriftstørrelse og læsbarhed. Således skal skriftstørrelsen for små bogstaver have en højde på 1,2 mm eller mere. Er der tale om en mindre emballage, hvor den største yderflade har et flademål på under 80 cm², skal højden på små bogstaver være 0,9 mm eller mere. Informationerne på etiketten skal være let læselige og må ikke kunne udviskes. Vær opmærksom på, at læseligheden bl.a. påvirkes af, om skriftfarve og baggrundsfarve let kan adskilles. Det kan for eksempel være meget vanskeligt at læse en sort skrift på en mørk baggrund.

Obligatoriske oplysninger

På side 358 finder du en oversigt over de obligatoriske oplysninger, som honning skal være mærket med. Obligatorisk mærkning skal anføres på et sprog, der er let forståeligt for forbrugeren i den medlemsstat, hvor fødevareren markedsføres. Det betyder, at i Danmark skal mærkningen være på dansk eller på andre sprog, der kun ved uvæsentlige forskelle adskiller sig fra dansk. Hvorvidt mærkning med et andet sprog end dansk kan accepteres, må der i det enkelte tilfælde tages stilling til, om mærkningen er forståelig for forbrugeren. Man kan altså ikke gå ud fra, at mærkning på svensk og norsk altid kan erstatte mærkning på dansk. Sprogkravet gælder kun for de mærkningsoplysninger, der kræves ifølge lovgivningen. Hvis der gives frivillige oplysninger, gælder sprogkravet ikke for disse, men oplysningerne må ikke være vildledende.

Frivillige mærkningsoplysninger

Foruden de obligatoriske oplysninger, så kan mærkningen forsynes med frivillige oplysninger. Det kan f.eks. være oplysninger om trækilder, opbevaringsforskrift eller udvindingsmetode (f.eks. presset honning). Fælles for de frivillige oplysninger gælder det, at de ikke må være vildledende og må heller ikke være uklare eller forvirrende for forbrugerne. Desuden må de frivillige oplysninger ikke tage plads fra de obligatoriske.

Hvis man bruger frivillige oplysninger, så skal disse oplysninger være dokumenterbare.

Af og til støder man på honning som er betegnet som "ægte honning". Ved at bruge denne betegnelse signalerer man, at anden honning ikke er ægte. I den forbindelse er det værd at bemærke, at kun honning som opfylder definitionen og kvalitetskravene i honningbekendtgørelsen må benævnes honning. Derfor kan en honning ikke være mere "ægte" end anden honning, og der vil være tale om en vildledning af forbrugerne, hvis honningen forsynes med betegnelsen "ægte".

Det er forbudt at markedsføre en fødevarer som om den besidder egenskaber vedrørende forebyggelse, behandling eller helbredelse af menneskelig sygdom eller give indtryk af sådanne egenskaber. For honnings vedkommende er det frivilligt, om man sætter en næringsdeklaration på etiketten. Det skyldes, at honning hører til kategorien *uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser*. Denne kategori er fritaget fra kravet om næringsdeklaration.

Du finder Fødevarestyrelsens opdaterede mærkningsvejledning på <https://www.foedevarestyrelsen.dk/Selvbetjening/Vejledninger/Maerkningsvejledning>

NÆRINGSDEKLARATION FOR HONNING

Selvom det er frivilligt at mærke honning med næringsdeklaration, så er der mange biavlere som ønsker at have oplysningerne med på etiketten. Her er oplysningerne, som kan bruges på honning:

Næringsindhold pr. 100 g
Energi 1420 KJ/340 kcal
Fedt 0 g
-heraf mættede fedtsyrer 0 g
Kulhydrater 83 g
-heraf sukkerarter 83 g
Protein 0 g
Salt 0 g
Oplysningerne i næringsdeklarationen skal opstilles i tabelform.

BRUG AF DANMARKS BIAVLERFORENINGS LOGO OG MEDLEMSNUMMER

Vi oplever ofte, at hjemmelavede etiketter forsynes med Danmarks Biavlereforenings logo og/eller medlemsnummer. Dette er ikke tilladt uden forudgående indhentet tilladelse fra Danmarks Biavlereforenings bestyrelse. Der er ikke tale om et brud på mærkningsreglerne, men på Danmarks Biavlereforenings vedtægter:

§9, stk. 3 Retten til brug af logo. *Retten til at bruge foreningens logo kan kun opnås efter skriftlig tilladelse fra bestyrelsen og i henhold til oplyste retningslinjer. Bestyrelsen fastsætter en eventuel afgift for brugen af logoet.*

§9, stk. 4 Anvendelse af medlemskab af Danmarks Biavlereforening. *Medlemskab af Danmarks Biavlereforening, herunder kontrolnummer, må ikke uden bestyrelsens skriftlige tilladelse anvendes til mærkning af produkter og andet.*

Ønsker du at bruge Danmarks Biavlereforenings logo og medlemskab i forbindelse med markedsføringen af dine produkter, så kan du gøre det ved at bruge Guldetiketten. Denne etiket er netop lavet med henblik på brug sammen med egen etiket. Både honningen og etiketterne skal opfylde gældende lovgivning. Din honning er omfattet af den kollektive produktansvarsforsikring, når du bruger Guldetiketten.

TJEKLISTE

– DISSE OPLYSNINGER SKAL DIN HONNING VÆRE FORSYNET MED

Hvis du vil lave din egen etiket, så er der nogle oplysninger, som skal fremgå af din etiket. Det er dit ansvar at sørge for, at honningen er mærket korrekt. Nedenfor finder du en oversigt over de obligatoriske oplysninger:

Oprindelsesland

- Det skal fremgå af etiketten, hvor honningen er produceret. Betegnelsen "Dansk honning" må udelukkende bruges på honning produceret i Danmark. I den forbindelse er det tilladt at forsyne etiketten med dannebrog.

Honning er en af de fødevarer, hvor der i varestandarden (honningbekendtgørelsen) er fastsat krav om angivelse af oprindelse. Af honningbekendtgørelsens §9 fremgår det, at det oprindelsesland, hvor honningen er høstet, skal angives på etiketten. Det er derfor kun honning produceret i Danmark der må og skal betegnes som "Dansk honning".

Varebetegnelse

- Af mærkningen skal det fremgå, at der er tale om honning.

For honnings vedkommende er der en varestandard for, hvad der må betegnes som honning. I honningbekendtgørelsen fremgår hvilke kvalitetskrav der er til honning, ligesom den indeholder definitionen på honning: *Ved honning forstås det naturlige søde stof, der frembringes af Apis mellifera-bier på grundlag af plantenektar eller udsvedning fra planters levende dele eller ekskrementer fra plantesugende insekter på planters levende dele, som bierne opsuger, omdanner ved at blande dem med deres egne særlige stoffer, oplagrer, deponerer og lader modne i honningtavler.*

Holdbarhed

- Honning skal forsynes med en "Bedst før"-dato.

For velbehandlet og korrekt opbevaret honning er det Danmarks Biavlerforenings vurdering, at honnings holdbarhed kan sættes til 18 måneder. Når "Bedst før"-datoen skal fastsættes tages udgangspunkt i tappendatoen plus 18 måneder.

Består "Bedst før"-datoen af dag, måned og år, så kan den samtidig erstatte en lot-mærkning. Det skal naturligvis stå en frit for også at forsyne honningen med en lot-mærkning foruden "Bedst før"-datoen. Lot-mærkningen kan blot ikke erstatte "Bedst før".

Advarselmærkning

- Honning skal være forsynet med en advarsel om, at børn under 1 år ikke bør få honning. Det sikres ved at sætte følgende sætning på etiketten: Honning bør ikke gives til børn under 1 år.

Ofte ses det, at mærkningen indeholder den gamle formulering om at Sundhedsstyrelsen fraråder at give børn under 1 år honning. Denne formulering er forældet, og den nye advarselssætning skal i stedet bruges.

Navn/firmanavn og adresse

- Biavlerens navn og postadresse skal fremgå af etiketten. Alternativt kan en hjemmesideadresse eller en postboks anvendes i stedet for postadresse.

Vi oplever af og til, at biavlernes egne etiketter ikke opfylder kravet om navn og postadresse, men i stedet blot er forsynet med en mailadresse, et telefonnummer eller postnummer og by.

Formålet med oplysninger om navn og postadresse er, at forbrugere og myndigheder nemt skal kunne få fat i den ansvarlige for produktet, altså biavleren.

Nettovægt

- Nettovægt skal fremgå af mærkningen.

Oplysningen om nettovægt skal være placeret i samme synsfelt som varebetegnelsen. For rund emballage, f.eks. et honningglas, accepteres det, at oplysningerne kan ses ved en mindre drejning af glasset. Når du angiver nettovægt, skal du være opmærksom på, at der er regler for, hvor meget et enkelt glas må afvige i forhold til det oplyste. Gennemsnitsprincippet siger, at et parti af en vare i gennemsnit mindst skal indeholde den mængde, som er deklareret på pakningen, samtidig med at de enkelte pakninger kun må være undervægtige inden for nærmere fastsatte grænser (tolerancer). Tolerancerne varierer afhængigt af den deklarerede nettovægt. Ligger nettovægten i området 300-500 gram, må der være en negativ tolerance på 3%.

Mærkning af dansk honning

OBLIGATORISKE OPLYSNINGER

1. Oprindelsesland
2. Varebetegnelse
3. Holdbarhed
4. Advarselsmærkning
5. Navn/firmanavn og adresse
6. Nettomængde

LOVGIVNING

- §9²
Bilag 1²
Art. 9, stk. 1, litra f¹ og bilag x¹
§13²
Art. 8, stk. 1, litra h¹, og art. 9, stk. 1, litra h¹
Art. 23¹

*FRIVILLIGE OPLYSNINGER

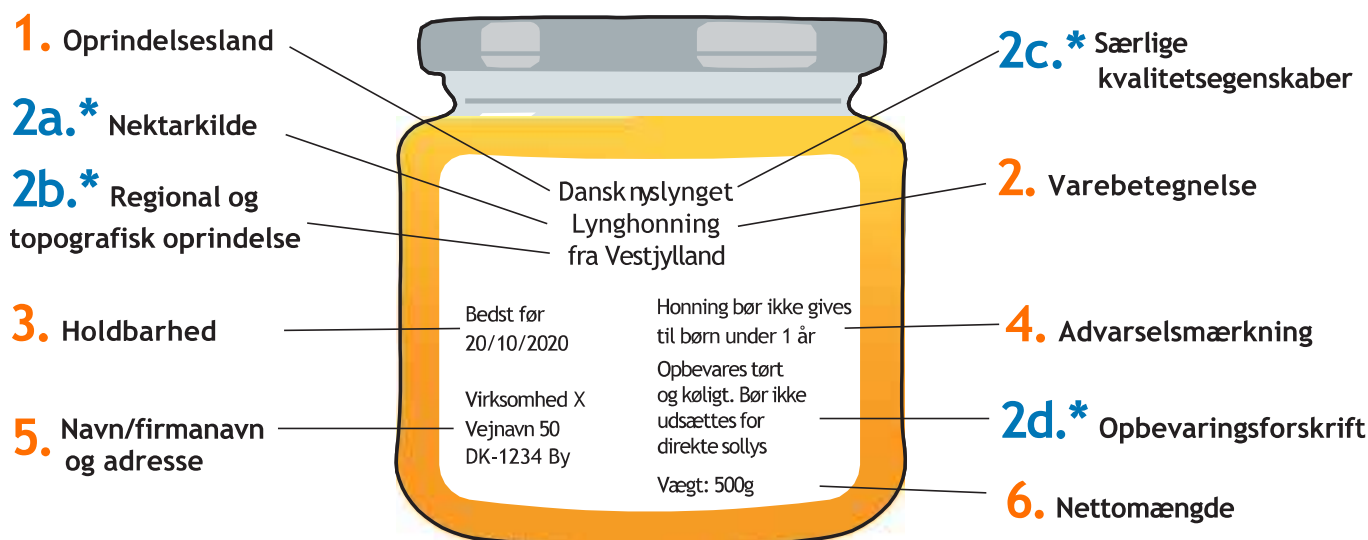
- 2a. Nektarkilde
- 2b. Regional og topografisk oprindelse
- 2c. Særlige kvalitetsegenskaber
- 2d. Opbevaringsforskrift

LOVGIVNING

- §7, nr. 1²
§7, nr. 2²
§7, nr. 3²
Art. 25¹

¹ Forordning(EU) nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevarerinformation til forbrugere

² Bekendtgørelse nr. 774 af 4. juni 2015 om honning

1. OPRINDELSESLAND

Oprindelseslandet, hvor honningen er høstet, skal angives på etiketten. Det betyder, at honning, der er indsamlet og forarbejdet i Danmark, kan betegnes som "dansk honning".

2. VAREBETEGNELSE

Varebetegnelsen afhænger af honningtypen, hvorledes honningen er udvundet, samt hvordan honningen præsenteres. Der findes to honningstyper: Blomsterhonning, som stammer fra plantenektar, og honningdughonning, som hovedsageligt hidrører fra ekskret fra plantesugende insekter, typisk bladlus. Udvindingsmåder omfatter slynget honning, presset honning og afdryppet honning. For ovenstående honningstyper kan man bruge varebetegnelsen "honning".

2a.* NEKTARKILDE IFM. BLOMSTERHONNING

Den planteart, hvorfra honningen hovedsageligt hidrører (f.eks. lyng). Det er en forudsætning, at honningen besidder de organoleptiske, fysisk-kemiske og mikroskopiske egenskaber, der er karakteristiske for den pågældende planteart.

2b.* REGIONAL OG TOPOGRAFISK OPRINDELSE

Med undtagelse af filtreret honning og bagerihonning kan varebetegnelsen suppleres med; en region, territorial eller topografisk oprindelse, hvis produktet udelukkende hidrører fra det angivne sted, f.eks. Skjern Å honning.

2c.* SÆRLIGE KVALITETSEGENSKABER

Specifikke kvalitetskriterier. Dette kan bl.a. være angivelser såsom nyslynget, flydende m.m.

2d.* OPBEVARINGSFORSKRIFT

Hvis honningen kræver særlig opbevaringsforskrift, skal det angives på etiketten.

3. HOLDBARHED

Er datoen indtil hvilken en honning, som er passende opbevaret, har de egenskaber, man normalt forbinder med varen. Angives som 'Bedst før' efterfulgt af dag, måned og år. For honning, der har en holdbarhed mellem 3 og 18 måneder, er det tilstrækkeligt at mærke med måned og år.

4. ADVARSELSMÆRKNING

Detailpakninger af honning skal have en advarselsmærkning, hvor det klart fremgår, at produktet ikke bør gives til børn under 1 år.

5. NAVN/FIRMANAVN OG ADRESSE

Navn eller firmanavn og adresse, eller hjemmesideadresse, på fødevarer virksomheden under hvis navn fødevarer markedsføres.

6. NETTOMÆNGDE

Nettomængden skal angives på honningens emballage.

PRÆSENTATIONSMÅDER

Honning kan f.eks. præsenteres som et stykke af honningtavlen eller blandet med mindre stykker af honningtavle. I disse tilfælde betegnes det som "tavlehonning" eller "honning med stykker af honningtavler". I disse tilfælde er betegnelsen "honning" ikke tilstrækkelig. Hvis honningen filtreres og der dermed fjernes pollen fra produktet skal varebetegnelsen indeholde beskrivelsen "filtreret honning".

